

Bussarbetsgivarna, TransportGruppen
Svenska Bussbranschens Riksförbund
Svenska Taxiförbundet

Näringsdepartementet
Transport
Kansliråd Charlotte Ottosson
103 33 Stockholm

Yttrande

Er ref: N2010/6857/TE

2011-02-18

Sid. 1 (4)

Remissyttrande angående Vägtrafikregisterutredningens betänkande "Transportstyrelsens databaser på vägtrafikområdet – Integritet och effektivitet (SOU 2010:76)

Inledning

Svenska Bussbranschens Riksförbund, BR, är en intresseorganisation för den yrkesmässiga bussbranschen och representerar såväl busstrafikföretag som bussresearrangörer. Bussarbetsgivarna, BuA, är ett arbetsgivarförbund inom TransportGruppen i Svenskt Näringsliv. Svenska Taxiförbundet är branschorganisationen för landets taxiföretag.

Yttrande

Direktåtkomst till TS databaser

BR och Svenska Taxiförbundet har tidigare begärt att få direktåtkomst till Transportstyrelsens databaser i syfte att kontrollera att medlemsföretagen har nödvändiga tillstånd för att bedriva kollektivtrafik. Önskemål har också framförts kring åtkomst för regionala företrädare, då exempelvis BR har 11 regionala föreningar som hanterar branschfrågor i ett regionalt perspektiv. Idag får branschorganisationerna per post kopia på varje enskilt beslut från Transportstyrelsen avseende bland annat om tillstånd till yrkesmässig trafik och återkallelse av trafiktillstånd. Denna manuella hantering med papperskopior innebär administrativa merkostnader för såväl myndigheten som för organisationerna.

Vägtrafikregisterutredningen (SOU 2010:76) föreslår att direktåtkomst inte tillåts till elektroniska handlingar för att komplettera, kontrollera medlemsregister eller göra urvalsdragning med hänvisning till integritetsskäl (s. 494 f.). Men uppgiften om att en individ i sin tjänsteutövning på ett trafikföretag innehar nödvändigt tillstånd för att bedriva yrkesmässig trafik kan svårligen vara en integritetskänslig uppgift. Förslaget innebär att BR och Svenska Taxiförbundet som branschorganisationer inte har möjlighet att utöva en effektiv granskning av att medlemsföretagen innehar nödvändiga tillstånd.

Tillgång till uppgifter om YKB

Det är viktigt för bussbranschen att registreringen av yrkeskompetensbevis, som även innehåller fortbildningsdelar i YKB-systemet, ger möjlighet till insyn i vilken "YKB-status" en förare har. Det är viktigt att såväl föraren själv som arbetsgivaren har möjlighet att kunna se hur många timmar som återstår av de 35 utbildningstimmar.

Registrering av uppgifter från taxameterbesiktningar

Svenska Taxiförbundet tillstyrker utredningens förslag om registrering av uppgifter från taxameterbesiktningar. Svenska Taxiförbundet vill dock starkt understryka det som det som nämns i utredningen sid 623 2 st. att införande av en central databas för taxameterbesiktningar inte ersätter kravet på en obligatorisk tömning av taxametrars ekonomidata till redovisningscentraler.

Även om denna utredning inte omfattas av införande av redovisningscentraler, yrkar Svenska Taxiförbundet att det snarast, på lämpligt sätt, utreds hur ett sådant införande ska genomföras.

Automatisk återrapportering av körkortsåterkallelser

BR och Svenska Taxiförbundet har framfört önskemål utifrån trafiksäkerhetssynpunkt att beställningscentraler och företag ska kunna kontrollera de anställdas behörigheter, legitimationer och trafik tillstånd, dvs. att de innehar nödvändiga tillstånd eller om dessa har återkallats. Själva grunden för återkallandet av tillstånden, som är integritetskänsligt och omfattas av absolut sekretess (35 kap. 4 § OSL), har inte efterfrågats av branschorganisationerna och är inte det centrala för arbetsgivaren. Men det är väsentligt att arbetsgivaren får kunskap om att ett tillstånd har återkallats, då körkortstillståndet är förutsättningen för att arbetsgivaren ska kunna garantera resenärerna en trygg och säker resa. En sådan uppgift omfattas inte heller av sekretess.

Utredaren ifrågasätter emellertid att trafiksäkerhetsaspekten kan motivera tillgång till dessa uppgifter med hänsyn till skyddet för den personliga integriteten, dvs. att integriteten väger tyngre än skyddet av resenärers och trafikanters säkerhet. Ett återkallat tillstånd kan indirekt vara en uppgift om individens hälsotillstånd eller lagöverträdelse. Detta är en anmärkningsvärd argumentation, inte minst mot bakgrund av det trafiksäkerhetsarbete som trafikmyndigheterna bedriver och är ålagda att genomföra.

Det är arbetsgivarens ansvar att tillse att yrkesförare har nödvändiga tillstånd. I yrkestrafiklagstiftningen stadgas att trafikillståndet kan återkallas för ett trafikföretag som använder sig av en obehörig förare. Utredarens förslag innebär således att arbetsgivaren även fortsättningsvis måste, inför varje körpass, kontrollera att personalen – varje enskild individ måste kontrolleras enskilt – innehar giltigt körkort. Det kan inte vara rimligt att våra företagare måste ringa och kontrollera förarens körkort inför varje körpass. Att trafikföretag av integritetsskäl förhindras att på ett rationellt sätt utföra de kontroller som lagen kräver, med påföljande risk att mista trafikillståndet, förefaller absurt.

Det är vidare högst anmärkningsvärt att taxi- och bussbolag, med ansvar för resenärernas säkerhet, inte får automatisk återrapportering av körkortsåterkallelser eller av tillståndshavares tillstånd med hänvisning till praktiska svårigheter med att upprätthålla databasregistrens kvalitet (s. 662).

Detta arbete med dagens regler och rutiner, som dagligen belastar våra företag och myndigheterna, torde vara mer omfattande och tidskrävande för såväl trafikföretagen som myndigheterna än att regelbundet inrapportera elektroniskt till Transportstyrelsen uppdaterade uppgifter om anställda förare i företaget. Merkostnaderna för registerunderhåll och systemutbyggnad måste ses som en del av trafiksäkerhetsarbetet, ett område som av regeringen är prioriterat.

Det framgår inte heller av utredningen vad kostnaderna uppgår till för att förändra IT-systemen, utan utredaren utgår utan saklig grund från att det handlar om ”stora kostnader”.

För att säkerställa att informationen inte sänds till ”fel” företag, dvs. företag där den anställde har slutat eller där gällande fullmakter saknas, kan ett enkelt system med kontrollfråga skapas. Innan ett meddelande om återkallat tillstånd, körkort eller taxiförarlegitimation skickas ut tillställs företaget en förteckning över de anmälda fullmakterna. Efter bekräftelse med e-legitimation (och eventuella korrigeringar) kan återkallelsebeskedet sändas.

Av trafiksäkerhetsskäl är det viktigt att landets buss- och taxiföretag enkelt kan få samlade och uppdaterade uppgifter om tillstånd, körkort

och taxiförlägitimationer. Det är orimligt att integritetsskäl, dvs. att en arbetsgivare inte kan automatiskt få besked om att en anställds yrkesföräres körkortstillstånd har återkallats, väger tyngre än resenärernas säkerhet. Med dagens tekniska system är det fullt möjligt förena integritet för individen med att underlätta för företagen att följa lagar och regler.

Därför är det viktigt att departementet och regeringen ger trafikföretagen möjlighet att automatiskt få information när tillstånd återkallas.

Lars Askelöf, Förhandlingschef, vice vd Bussarbetsgivarna

Anna Grönlund, Förbundsdirektör, Bussbranschens Riksförbund

Thomas Winskog, Förbundsdirektör Svenska Taxiförbundet